

rozvrat cen realit později, snad náhle, a kdy a v jakém rozsahu. Stejně bude nanejvýš důležitým, zjednatí si výslechem tohoto znalce jasno o tom, mohl-li stěžovatel při započetí stavby bezpečně kalkulovati s cenou dostavěného domu 700.000 Kč, neboť je na snadě, že cena tato pro výši dosažitelného hypotečního úvěru tvoří důležitou oporu a, že o odvážném obchodu, jsoucím s majetkovými poměry v nápadném odporu (§ 486 čís. 1 tr. zák.) sotva by bylo lze mluvit, pokud stěžovatel při prozřetelném a svědomitém uvažování celé tehdejší situace skutečně s takovou cenou dostavěného domu počítati mohl. Pro bezpečné posuzování této otázky, jakož i pojmu »používání nepřiměřeného úvěru« nebude zajisté ani bez významu soudem odmítnutý výslech svědků Antonína K-a, otce obžalovaného, a Matěje S-a (patrně budoucího jeho tchána) o skutečnosti, že mu půjčili peníze (110.000 Kč, případně 100.000 Kč) ihned ze začátku do stavby, a že nenaléhají na zaplacení a žádají od něho své pohledávky jen dle možnosti. Podle zjištění rozsudkových činí totiž pasiva včetně shora uvedených dluhů 509.910 Kč, aktiva 310.000 Kč, schodek tedy 199.910 Kč; pokud by se nyní prokázalo, že ony dvě zápůjčky ve značné výši 210.000 Kč byly poskytnuty stěžovateli již na počátku stavby bez určení doby splatnosti a s výhodou, že je může spláceti dle možnosti, šlo by sotva o odvážlivost stěžovatele, započavšího stavbu vedle vlastního kapitálu 100.000 Kč s dlouhodobým, nikterak neobtěžným úvěrem dalších 110.000 Kč a 65.000 Kč, a sotva by bylo lze za všech okolností v děláni ostatních dluhů ve výši asi 300.000 Kč, vlastně aktivy krytých, již spatřovati používání nepřiměřeného úvěru. Výslech těchto dvou svědků mohl by konečně míti rozhodný význam též pro skutkovou podstatu přečinu ve smyslu §u 486 čís. 2 tr. zák., jehož základním předpokladem je vědomí dlužníkovo o neschopnosti platiti; byla-li totiž stěžovateli ohledně shora uvedených dluhů ve výši 210.000 Kč skutečně zaručena volnost, zaplatiti je bez určité lhůty platební podle možnosti, není vyloučeno, že stěžovatel s ohledem na stav zbývajících pohledávek 300.000 Kč a aktiv 310.000 Kč si vůbec nebyl vědom neschopnosti platiti, nýbrž, že, moha spoléhati na shovívavost obou hlavních věřitelů, počítal s plným krytím věřitelů cizích a situaci svou pojímal pouze za »váznutí platů«. Již z těchto úvah bylo zmateční stížnosti, k jejíž vývodům se co do přečinu §u 486 čís. 2 tr. zák. pouze připomíná, že neprávem vytýká rozsudku nedostatek zjištění škody vzešlé věřitelům děláním nových dluhů, za souhlasu generální prokuratury již v zasedání neveřejném vyhověti a uznati podle §u 5 novely z 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878, jak se stalo.

Čís. 2008.

Jde o přešupek §u 1 zákona o útisku ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n., nikoliv o zločin vydírání ve smyslu §u 98 b) tr. zák., hrozil-li starosta města, oferující jako živnostník, ostatním spoluofereťm, že se postará o to, by nedostali žádné městské práce, nevezmou-li své oferty zpět.

(Rozh. ze dne 5. června 1925, Zm I 69/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 17. prosince 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem utrhaní na cti podle §u 209 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného z obžaloby.

D ů v o d y:

Nalézací soud shledal obžalovaného vinným, že Ferdinanda R-a v dopisech na vojenské úřady pro vymyšlený zločin vydírání podle §u 98 b) tr. zák. udal nebo způsobem v §u 209 tr. zák. označeným obvinil tím, že o něm tvrdil, že vyhrožoval klempířům k-ským, kteří na klempířské práce pro vojenský erár oferovali, že nedostanou práci od města, ani jinde, že on jako starosta města a stavební referent se o to postará, když mu práci klempířskou na k-ských kasárnách nenechají, vazmouce podané oferty zpět. Nalézací soud nenabyl přesvědčení, že Ferdinand R. Karlu M-ovi ml., jednomu z těchto oferentů, vůbec, zvláště způsobem výše zmíněným vyhrožoval a že tento o výhrůžkách jemu učiněných obžalovanému sdělení učinil, naopak, dává projev svému přesvědčení, že obžalovaný tyto výhrůžky, jež jsou povahy v §u 98 b) tr. zák. uvedené, se strany Ferdinanda R-a si vymyslíl. Že ovšem mezi Ferdinandem R-em se strany jedné a ostatními v úvahu přicházejícími k-skými klempíři se strany druhé konáno bylo s hlediska práce zadávajícího vojenského eráru jistě ne nepovážlivé vyjednávání stran jich účasti na ofertním řízení, by totiž od podání ofert proti odstupnému, jež jim R-em mělo býti poskytnuto, upustili, zjišťuje sám rozsudek na základě přísežného seznání svědka Rudolfa M-a a přečteného protokolu případně trestního oznámení Ferdinanda R-a samého. Přisvědčiti jest názoru zmateční stížnosti, pokud s hlediska §u 281 čís. 9 a) tr. ř. označuje výrok, odsuzující obžalovaného pro zločin utrhaní na cti, právně pochybeným, poněvadž obsahem závadných dopisů nebyl Ferdinand R. krivě obviňován ze zločinu. Skutková podstata zločinu vydírání podle §u 98 b) tr. zák., o niž tu dle rozsudku jde, předpokládá vyhrůžku ublížením na těle, na svobodě, na cti nebo na majetku, je-li takovou, že se jí může v tom, komu vyhrožováno, hledíc na okolnosti a osobní povahu jeho nebo na důležitost zla, jímž bylo hrozeno, vzbuditi důvodná obava. Naproti tomu za pouhý přestupek útisku prohlašuje zákon z 12. srpna 1921, čís. 309 Sb. z. a n. v §u 1, pohrozí-li někdo za týmž účelem, jaký jest uveden i v §u 98 b) tr. zák., jinému újmou na těle, svobodě, cti, majetku nebo výdělku nebo za týmž účelem využije svého úředního postavení. Jelikož složky obojí skutkové povahy jsou jinak v podstatě stejné, lze spatřovati rozdíl jen v jakosti a intenzitě použitých prostředků. Již okolnost, že zákon posléze uvedený zmiňuje se kromě újmy na majetku, i v §u 98 b) tr. zák. se vyskytující, zvláště ještě o újmě na výdělku, poukazuje k tomu, že tato hrozba pravidelně spadá bude pod hledisko útisku a jen za mimořádných okolností, jež by újmu tu činily pro ohroženého nebo jeho rodinu zvláště tíživou a neodvratnou, dostoupí stupně §u 98 b) tr. zák. Takových mimořádných okolností v tomto pří-

padě, kde jde o samostatné větší živnostníky, kteří se dle svých poměrů mohou účastniti oferty na práce, do tisíců jdoucí, shledati nelze, ani, uváží-li se vlivné postavení Ferdinanda R-a jako starosty města při případném zadávání městských prací. I tu neděje se zadávání větších prací starostou samým, nýbrž nanejvýše jím pod kontrolou obecního zastupitelstva a celé interesované veřejnosti. Proti hrubším nesprávnostem při případném zadávání prací jistě mohli by se postižení dovoláváním se dozorčí stolice (veřejnosti) snadno ubrániti. Proto nelze přisvědčiti právnímu názoru rozsudku, jenž v oné vyhrůžce shledává hrozbu tak vážnou, že by dostoupila stupně §u 98 b) tr. zák., i když se uváží dnešní kritické hospodářské poměry, na něž rozsudek zvláště poukazuje. Poměry ty a vlivné postavení starostovo působily nepochybně tísnivě i tehdy, když starosta, jak se v tomto případě zjištěně stalo, i jen důrazně své přání o upuštění od oferty vyslovil; tvrzené výslovné vyhrůžce nelze však přes to připisovati tak dalekosáhlý význam, jak to činí rozsudek. Že za těchto okolností ovšem nutně pochybným býti musí i vědomí obžalovaného, že v dopisech svých Ferdinanda R-a viní ze zločinu, jest na snadě, zvláště, vezme-li se v úvahu to, co R. sám o svém jednání při řízení ofertním připouští. Vytýká-li stížnost rozsudku, že se s touto stránkou věci v důvodech zvláště nezabývá, sluší ji i v tomto bodě uznati důvodnou. Byl-li však dle uvedeného v dopisech Ferdinand R. obviňován jen z přestupku útisku, nelze v obviňování, byť i bylo vymyšleným, shledati zločin podle §u 209 tr. zák. Zjištěné jednání obžalovaného spadá pod hledisko přestupku podle §u 487 tr. zák., jenž však, ježto tu není návrhu uraženého, nemůže býti podkladem pro odsouzení.

Čís. 2009.

Podmíněné odsouzení (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.).

Osvědčil-li se podmíněně odsouzený (§ 1 odstavec druhý zákona), nelze ohledně něho při pozdějším odsouzení užiti předpisů o zpětlostí ani, pokud tvoří zvláštní kvalifikaci trestní, ani pokud je okolností přitěžující.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Předchozí podmíněné odsouzení pro předražování nezakládá po úspěšném uplynutí zkušební doby kvalifikace přečinu podle §u 7 čís. 3 zákona.

(Rozh. ze dne 5. června 1925, Zm I 205/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Čes. Lípě ze dne 4. února 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem §u 7 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným přestupkem předražování podle §u 7 čís. 1 lich. zák.